

ZINĀTNES DZĪVES HRONIKA

Janvāris

2. janvārī LZA goda loceklei Maijai Einfeldei — 80.

4. janvārī akadēmiķim Tālim Milleram — 90.

8. janvārī Latvijas Zinātņu akadēmijā (LZA) notika projekta “Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā (INTERFRAME-LV)” (2019–2021) darba grupas pirmā sanāksme.

INTERFRAME-LV ir viens no pieciem Valsts pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektiem, kura būtība ir novērtēt tieši dažādu globālo norišu ietekmi uz Latvijas sabiedrību un tautsaimniecību un izstrādāt tālākās attīstības scenāriju. Projekta īstenotājs ir LZA — vadītāja akadēmiķe Baibas Rivža, kā partneriem piedaloties Latvijas Lauksaimniecības universitātei (LLU) *Dr. oec.* Andras Zvirbules vadībā, Latvijas Universitātei (LU) — *Dr. oec.* Innas Romānovas, Rīgas Stradiņa universitātei (RSU) — *Dr. sc. inf.* Sergeja Kruka, Agroresursu un ekonomikas institūtam (AREI) — *Dr. oec.* Ligitas Meleces vadībā.

10. janvārī notika Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēde, kurā tika demonstrēta Ainas Mucenieces viroterapijas fonda filma “Cita dzīves garša”, kas ir stāsts par astoņiem vēža pacientiem un viņu ceļu uz virsotnēm. Pēc filmas noskatīšanās sēdes dalībnieki tikās ar pacientiem — kalnā kāpēju Zani Cingleri-Kraukli un ekspedīcijas vadītāju un idejas autoru, arī Ainas Mucenieces viroterapijas fonda goda priekšsēdētāju Eināru Repši. Radošo grupu pārstāvēja Kristīne Jučkoviča.

Filmas “Cita dzīves garša” sižets ir par Starptautiskas ekspedīcijas izveidošanu no ASV, Krievijas, Ukrainas, Latvijas u.c. valstu dažādu tautību pacientiem ceļojumā uz Rietumeiropas augstāko kalnu virsotni Monblānu. Ekspedīciju sponsorēja Ainas Mucenieces viroterapijas fonds astoņiem pacientiem ar dažādiem audzēju tipiem — melanomas, acs, dzemdes, olnīcu, nieres audzējiem, kuri savā laikā bija saņēmuši saudzīgi nekaitīgu vēža viroterapiju. Ekspedīcijas vadītājs un idejas autors bija Einārs Repše, pieaicinot palīgā kvalitatīvus ekspertus kalnu kāpšanā — Kristīni un Kristapu Liepiņus. Kalnu kāpēju ekspedīcijas dalībnieki divās nedēļās apguva kalnu kāpšanas iemaņas, metodes un, izejot aklimatizāciju kalnu apstākļos, ar savu darbošanos pierādīja, ka jebkurā vecumā dzīve nebeidzas ar slimībām un tā var būt ļoti skaista, interesanta un piepildīta, ceļojot pa dažādām zemēm un valstīm. Kāpjot kalnos un noticot sev, var uzkāpt pat augstajā Monblānā.

15. janvārī LZA Senāta sēde, kurā tika piešķirti LZA Senāta Atzinības raksti: akadēmiķim Tālim Milleram par izciliem nopelniem Zinātņu akadēmijas veidošanā un plazmas ķīmijas nozarē un akadēmiķim Ivaram Lācim par nozīmīgu ieguldījumu cietvielu fizikas, redzes zinātnes un augstākās izglītības attīstībā Latvijā. Sēdē piedalījās LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētājs Arvils Ašeradens, kas runāja par zinātnes uzdevumiem. Pārresoru koordinācijas centra vadītājs Pēteris Vilks iepazīstināja Senāta locekļus ar Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam izstrādi. Senatori aktīvi diskutēja par zinātnes politikas jautājumiem. Senāts piešķīra LZA vārdbalvas un balvas jaunajiem zinātniekiem.

24. janvārī notika pirmā šī gada LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas sēde, kurā par nodaļas darbu 2018. gadā un 2019. gada darba plānu ziņoja akadēmiķe Raita Karnīte. Ciklā “2018. gada sasniegumi zinātnē” ziņojumu par monogrāfiju “Mūzika pēckara staļinismā: Latvijas mūzikas dzīve un jaunrade 1944–1953” nolasīja LZA goda loceklis Arnolds Klotiņš, bet par monogrāfiju “Sanatoriju arhitektūra Latvijā: 1918–1940” referēja *Mg. art.* Karīna Horsta.

LU Filozofijas un socioloģijas institūtā notika kolektīvās monogrāfijas “Bezvarīgo vara: Masariks, Patočka, Havels” atvēršanas svētki. Grāmatu sastādījuši Nađežda Pazuhina, LZA ārzemju loceklis Pavels Štolls un LZA īstenais loceklis Igors Šuvajevs. Grāmatas nosaukumā nolasāmā atsauce uz Vāclava Havela eseju “Bezvarīgo vara” (1978) iezīmē pārdomu un diskusiju tematisko loku, uzmanības fokusā turot ne tikai varas un indivīda attiecības demokrātiskajos un nedemokrātiskajos režīmos, bet arī pašu varas īstenošanas mehānismu jebkurā sabiedrībā, kur dzīvošanai līdzās lemti indivīdi un grupas ar atšķirīgiem uzskatiem, ticību, tautību un valodu.

28. janvārī LZA goda loceklim Jānim Strupulim — 70.

30. janvārī notika Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas (FTZN) pilnsapulce. Nodaļas locekļi apsprieda priekšsēdētāja akad. Jāņa Spīguļa pārskatu par nodaļas darbību 2018. gadā, atzina to par sekmīgu un akceptēja ierosinājumus nodaļas darbībai 2019. gadā. Noklausījās referātu no cikla LZA FTZN sasniegumi: “Izstrādāta jauna neironu mašintulkošanas tehnoloģija”. Ziņoja SIA Tilde un Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes pētnieki *Dr. sc. comp.* Mārcis Pinis un *Dr. sc. comp.* Jānis Zuters.

31. janvārī mūžībā devās antropoloģe, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda locek-

le profesore *Dr. habil. hist.* Raisa Deņisova (30.08.1930–31.01.2019).

Februāris

4. februārī LZA ārzemju loceklim fiziķim Jānim Melngailim — 80.

7. februārī ar vadības grupas semināru Ģentē (Beļģija) iesākās jauns Horizonta 2020 projekts *DISARM (Disseminating innovative solution for antibiotic resistance management)*. Projektu vada Beļģijas valsts zinātniski pētnieciskais institūts *ILVO (www.ilvo.vlaanderen.be)*. Projekta realizācijas laiks ir plānots no 2019. līdz 2021. gadam. Projektā iesaistītas desmit partnervalstis, tai skaitā Latvija, ko pārstāv LLU sadarbībā ar LZA LMZN un LLMZA pētniekiem.

8. februārī LZA Portretu zālē notika 2018. gada ievērojamāko zinātnes sasniegumu autoru un autoru kolektīvu apbalvošanas ceremonija. Pērnā gada nogalē Latvijas Zinātņu akadēmija, izvērtējot 51 iesniegto pieteikumu dažādās zinātnes nozarēs, nominēja 12 izcilākos, kas saņēma Latvijas zinātnes Gada balvas. Pieciem sasniegumiem piešķirti LZA prezidenta Atzinības raksti. Zinātnes sasniegumu un Latvijas zinātnes dzīves nozīmīgāko notikumu izvērtēšanu Latvijas Zinātņu akadēmija veic kopš 2002. gada.

Latvijas Zinātņu akadēmijas otrā stāva izstāžu zālē tika atklāta gleznotāja Kristapa Zariņa darbu izstāde “Plastmasas grieķi”. Izstāde bija aplūkojama līdz 15. martam.

Latvijas Augstskolu profesoru asociācijas (LAPA) pilnsapulce tika veltīta jaunā Nacionālā attīstības plāna (NAP) veidošanas aktualitātei, t. sk., lai augstākajai izglītībai un zinātnei šajā dokumentā un valsts tālākajā attīstībā tiktu ierādīta pienācīga vieta, kā arī prasībām valdībai par esošo likumu normu ievērošanu saistībā ar augstākās izglītības un

zinātnes finansējumu. NAP pašreizējā kodolā pētniecības aprises nav redzamas, tās ir iezīmējamas daudz skaidrāk un konkrētāk, īpaši ņemot vērā, ka esošajā NAP postulētais ekonomiskais izrāviens nav pilnībā realizējies, visticamāk, tieši dēļ zinātnes un augstākās izglītības pienācīgas novērtēšanas (par ko liecina pat pirmskrīzes apjomā neatgrieztais, nerunājot par palielinājumu, budžeta finansējums).

9. februārī LZA korespondētājloceklim astronomam Jurim Žagaram — 70.

11. februārī LZA īstenajam loceklim fiziķim, bijušajam Latvijas Universitātes rektoram Ivaram Lācim — 70.

LZA goda loceklim Guntim Gailītim — 70.

13. februārī LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļa rīkoja pēc skaita trīspadsmito ekspertu konsiliju “Pilsoniskās atbildības vērtība un cena”. Konsilija mērķis bija izvērtēt pilsoniskās atbildības nozīmi valsts un sabiedrības attīstībā. Galvenais konsilija secinājums bija: “Lai ierobežotu daudzšķautņainos un valsts un sabiedrības attīstībai nevēlamos procesus, ko rada pilsoniskās atbildības vājums, nepieciešams stiprināt pilsonisko atbildību, izmantojot šādus instrumentus un metodes: stiprināt ģimenes; atjaunot audzināšanas funkciju izglītības sistēmā; iekļaut izglītības saturā skaidrojumus jēdzieniem — demokrātija, vērtības, sociālās normas, pilsoniskais tikums, patiesība, objektīvā patiesība — un panākt šo jēdzienu dziļu izpratni; veidojot ekonomisko politiku, panākt pilsonisko atbildību vājinājošu faktoru (nepietiekama izglītības un sociālās jomas finansējuma, zemu sociālo garantiju, nabadzības, nevienlīdzības) ietekmes samazinājumu, tādējādi paaugstinot uzticēšanos valstij un līdzcilvēkiem; sekmēt NVO darbību, jo NVO ir augsne, kur pilsoņu atbildība aug gan politiskā, gan interešu līmenī.”

LZA goda doktoram Romānam Apsītim — 80.

14. februārī LZA ārzemju loceklim fiziķim Jurim Pēteram Svennem — 80.

LZA goda loceklim mecenātam Vilim Vitolam — 85.

Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas (ĶBMZN) sēde. Pārskatu par ĶBMZN darbu 2018. gadā sniedza nodaļas priekšsēdētājs P. Trapencieris. Viņš iepazīstināja sēdes dalībniekus ar nodaļas kolēģu nozīmīgākajiem sasniegumiem 2018. gada zinātniskajā darbībā un LZA izcilākajiem 2018. gada zinātniskajiem sasniegumiem, kā arī sveica jaunievēlētos LZA īstenos un korespondētājlocekļus ĶBMZN sastāvā.

LZA kor. loc. Andris Zeltiņš ziņoja par 2018. gada zinātniskajiem sasniegumiem dažādu vakcīnu radīšanā, izmantojot augu vīrusus: stimulējot zīdītāju imūnsistēmu ar infekcijas signālu, ko dod vīrusu virsmas antigēnu strukturālie proteīni — tā gurķu mozaikas vīrusa 180 viena tipa molekulas stimulē organismos T-šūnu aktivāciju, anti-vielu veidošanos un tos ar gēnu inženierijas palīdzību var izmantot kā vakcīnu nesējus pret psoriāzi, gripu, malāriju, papilomu, Alzheimerera slimību, kaķu un zemesriekstu alerģiju, pret insektu hipersensivitāti zirgiem un govīm.

15. februārī Latvijas Universitātes Lieļajā aulā notika grāmatas “Valstsgriba. Idejas un domas Latvijai 1985–2018”, kurā apkopota jurista un politologa, Eiropas Tiesas tiesneša, LZA goda doktora Egila Levita publicistika latviešu valodā. Darbu caurvij viens kopīgs motīvs — fundamentāla juridiskā, politiskā un morālā argumentācija par Latvijas valsts un latviešu nācijas pastāvēšanas tiesībām, jēgu un būtību, par pilsoņu attiecībām ar valsti un tās sekmīgu pārvaldību.

18. februārī LZA goda locekļiem Mārai Lācei — 65.

19. februārī notika LZA Senāta sēde, kuras laikā notika tikšanās ar Izglītības un zinātnes ministri Ilgu Šuplinski. Ministre atzina, ka 2019. gads visiem jaunās valdības ministriem nebūs jauno iniciatīvu vai ideju piepildīšanas gads, bet tiks veltīts galvenokārt esošās sistēmas sakārtošanai, turklāt t.s. tehniskā budžeta apstākļos. Izglītības un zinātnes jomā atslēgas vārds būs kvalitāte. Zinātnes politikā saglabātas trīs galvenās prioritātes: 1) zinātnes bāzes finansējums; 2) fundamentālo un lietišķo pētījumu projekti; 3) valsts pētījumu programmas.

Par LZA nominēto 2018. gada zinātnisko sasniegumu "Jauna neironu mašintulkošanas tehnoloģija", kas izstrādāta SIA Tilde sadarbībā ar Latvijas Universitāti, Senāta locekļus iepazīstināja *Dr. sc. comp.* Mārcis Pinnis un *Dr. sc. comp.* Jānis Zuters. Jauno zinātnieku apvienības pārstāvji Guntars Kitenbergs un Ieva Siliņa prezentēja JZA izstrādāto "Trīs pilāru rezultatorientēto zinātnes bāzes finansējuma modeli valsts izaugsmei". Senāts nolēma atbalstīt ierosinājumu par trīs pilāru modeļa ieviešanu bāzes finansējuma piešķiršanai.

Senāta sēdes laikā tika parakstīts sadarbības memorands ar Latvijas Universitātes Akadēmisko bibliotēku (LU AB) par regulāras sadarbības uzsākšanu ar LZA Eiropas politikas pētījumu institūta (EPPI) Eiropas dokumentācijas centru (EDC) resursu apmaiņas, komunikācijas un sabiedrības izglītības jautājumos. No LZA puses sadarbības memorandu parakstīja prezidents O. Spārītis.

20. februārī notika Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas sēde, kurā noklausījās ar LZA prezidenta pateicības rakstu apbalvoto 2018. gada zinātnisko sasniegumu autoru zinātniskos ziņojumus. Referātu "Portatīva ierīce ādas vēža agrīnai bezkontakta diagnostikai" nolasīja LU Spektroskopijas institūta pētnieks

Dr. phys. Aleksejs Ļihačovs un RTU pētnieks *Dr. sc. ing.* D. Blizņuks. Ziņojumu "Origināla pieeja mākslīgo neironu tīklu arhitektūras transformēšanai programmējamo loģisko masīvu struktūrās" sniedza Fizikas institūta vadošais pētnieks *Dr. phys.* Imants Buceniekis un referātu "Energosistēmas un tās sastāvdaļu modeļošanas, režīmu izvēles un attīstības lēmumu atbalsta datubāzu un programmatūru kompleksa izveide un pielietošana praktiskajā un zinātniskajā darbā" prezentēja Elektronikas un datorzinātņu institūta pētnieks *Mg. sc. ing.* Rihards Novickis.

Latvijas NJF (Ziemeļvalstu lauksaimniecības zinātnieku asociācijas) kopsapulcē tās vadītāja akadēmiķe Baiba Rivža īpašu uzmanību veltīja NJF kongresa Kauņā 2018. gada jūnijā rezultātu analīzei. Kongress bija Ziemeļvalstu lauksaimniecības zinātnieku asociācijas (NJF) 100. gada jubilejas kongress, ko organizēja lietuviešu kolēģi. NJF ir vecākā Ziemeļvalstu nevalstiskā organizācija.

20.–22. februārī notika Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta (LU CFI) 35. zinātniskā konference.

21. februārī notika LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas sēde, veltīta tēmai "Latvijas nacionālo minoritāšu kultūras daudzveidība Latvijas valstī". Sēdē referēja LZA goda doktors Leo Dribins, LZA īstenais loceklis Guntis Zemītis, *Dr. sc. soc.* Andris Pētersons, *Dr. art.* Nadežda Pazuhina un *Dr. sc. soc.* Vladislavs Volkovs.

LLU Jelgavas pilī ikgadējās konferences "Līdzsvarota lauksaimniecība" ietvaros pulcējās lauksaimniecības nozares zinātnieki, studenti, sabiedrisko organizāciju un uzņēmēju pārstāvji, lai kopīgi diskutētu par aktualitātēm zinātniskajos pētījumos un arī pārrunātu lauksaimniecības politikas virzību. Konferencē piedalījās LZA LLMZN un LLMZA pārstāvji: LZA akadēmiķe Baiba Rivža, LZA korespondētājlocekle Zinta Gaile u.c.

28. februārī zemkopības ministrs Kaspars Gerhards, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents O. Spārītis un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas (LLMZA) prezidente B. Rivža parakstīja gadskārtējo nodomu protokolu lauksaimniecības un meža zinātnes ciešākai sadarbībai ar citām LZA pārstāvētajām zinātnes jomām. Tika pārrunāta arī 2018. gada vienošanās izpilde.

Marts

2. martā apgāds “Zinātne” laida klajā LU LFMI pētnieces Madaras Eversones sastādītu grāmatu “Laiku nospiedumi. Ilgoņa Bērsona dzīve dienasgrāmatās, vēstulēs, atmiņās un attēlos (1947–1990)”. LZA goda doktors Ilgonis Bērsons ir viens no ievērojamākajiem latviešu literatūrzinātniekiem, kas ar latviešu literārā mantojuma saglabāšanu un pētniecību aktīvi nodarbojas vairāk nekā 60 gadu un ir uzkrājis bagātu personisko dokumentālo arhīvu. Biogrāfiski dokumentālā grāmata par I. Bērsona profesionālo un radošā darba dzīvi aptver laiku no pamatskolas beigšanas 1947. gadā līdz 1990. gadam. Dokumentāli biogrāfiskā grāmata ir mēģinājums atklāt sarežģītā padomju laika literārā procesa aizkulisēs un pretrunīgumu, vienlaikus caur viena cilvēka dokumentālu dzīvesstāstu iezīmēt arī latviešu tautas kolektīvais liktenis.

7. martā notika valsts pētījumu programmas “Latviešu valoda” atklāšanas konference. Programmas virsmērķis ir stiprināt latviešu valodas kā mūsu valsts identitātes un vērtību veidojošā pamatelementa ilgtspēju, lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju Latvijā un pasaules valodu kontekstā.

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tika atklāta starptautiskā arheoloģiskā izstāde “Tik tālu, bet tomēr tik tuvu: Latvija un Polija. Vairāk nekā 100 gadu kopīga vēsture”. Viļakas apkārtnē ir cieši saistīta ar poļu muižniekiem

un poļu atstāto kultūrvēsturisko mantojumu. Poļi ir devuši milzīgu ieguldījumu ne tikai poļu kultūras attīstībā, bet arī Viļakas apkārtnes senatnes izpētē, kad šo zemi apdzīvoja senie latgaļi. Arheoloģisko izrakumu laikā, ko veica poļu zinātnieks Zigmunds Glogers, Viļakā (Marienhauzenā) tika atrastas vairākas senlietas, kuras pēc tam tika aizvestas uz Poliju. Tas ir bagātīgs arheoloģiskais materiāls par Viļakas apkārtnes dzīvi un kultūru. Izstādē bija skatāmi arheoloģiskie priekšmeti no Valsts Arheoloģijas muzeja Varšavā un Latvijas Nacionālā vēstures muzeja.

9. martā 81 gadu vecumā mūžībā devies Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis, viens no Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas dibinātājiem un ilggadējs viceprezidents, Latvijas Lauksaimniecības universitātes (LLU) Veterinārmedicīnas fakultātes profesors, *Dr. habil. agr., Dr. med. vet.* Aleksandrs Jemeljanovs (05.02.1938–09.03.2019).

12. martā notika LZA Senāta sēde, kuras sākumā pasniedza Atzinības rakstu akadēmiķim Ivaram Lācim par nozīmīgu ieguldījumu cietvielu fizikas, redzes zinātnes un augstākās izglītības attīstībā Latvijā. Senāts piešķīra LZA Lielo medaļu akadēmiķim Bruno Andersonam par būtisku devumu koksnes zinātnes attīstībā un LV Koksnes ķīmijas institūta izaugsmes veicināšanā un akadēmiķim Linardam Skujam par izciliem sasniegumiem optisko stiklu fizikas un fotonikas attīstībā. Senāts noklausījās LZA korespondētāja Gundara Bērziņa zinātnisko ziņojumu “Latvijas reģionu ekonomiskās attīstības indekss”.

Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktoram Visvaldim Lācim — 95.

14.–15. martā Liepājas Universitātē notika 25. starptautiskā zinātniskā konference “Aktuālas problēmas literatūras un kultūras pētniecībā”. Konferences plenārsēdē, kuru

vadīja profesors Edgars Lāms, uzstājās teātra zinātniece un kritiķe, LZA korespondētājlocekle Silvija Radzobe un filozofe Skaidrite Lasmane, bet konferences sēdēs divu dienu laikā referēja gandrīz simts zinātnieku no Latvijas un Lietuvas.

19. martā Latvijas Zinātņu akadēmijas otrā stāva izstāžu zālē tika atklāta gleznotāja Jāzepa Pīgožņa (1934–2014) gleznu izstāde — ainavas un simbolisku zīmju gleznieciskas interpretācijas. Izstāde bija atvērta līdz 30. maijam.

21. martā notika LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas sēde. Ciklā Latvijas Zinātņu akadēmijas “2018. gada sasniegumi zinātnē” ziņojumu par jūgendstila arhitektūru Latvijā sniedza LZA īstenais loceklis Jānis Krastiņš, par tēmu “Gothards Frīdrihs Stenders un apgaismība Baltijā Eiropas kontekstā” referēja LZA īstenā locekle Māra Grudule, bet Latviešu folkloras krātuves pētnieks Gatis Ozoliņš stāstīja par masku gājienu aprakstu vākumiem Latviešu folkloras krātuvē. Par konsilijā “Pilsoniskās atbildības vērtība un cena” gūtajām galvenajām atziņām informēja akademiķe Raita Karnīte.

Notika Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēde, kurā noklausījās ziņojumus par LZA nominētajiem sasniegumiem zinātnē 2018. gadā. Sēdes sākumā akademiķis P. Trapencieris informēja klātesošos par 21. martā atklāto izstādi RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātē “Ķīmisko elementu periodiskā tabula — no Mendelejeva līdz mūsdienām (1869–2019)” par godu ķīmisko elementu periodiskās tabulas 150 gadu jubilejai. Mendelejeva tabulu kolekciju RTU ir saņēmusi dāvinājumā no Iecavas vidusskolas ķīmijas skolotāja Mihaila Gorska. Skolotājs RTU dāvina kolekciju, lai plašāka auditorija varētu apskatīties, cik daudzveidīgi iespējams attēlot Mendelejeva tabulu. Kolekcijā ķīmisko elementu periodis-

kā tabula atainota gan tradicionālā veidā — uz papīra, gan arī uz krūzēm, datorpeles paliktņiem, apģērba, piemēram, uz kaklasaitēm un pat uz kedām.

M. Gorskis tabulas sācis kolekcionēt pavisam nejausi. 1979. gadā viņš, apmeklējot Latvijas, Lietuvas un Igaunijas ķīmijas skolotāju semināru, saņēmis saviesīgā pasākuma — draudzības vakara — ielūgumu, uz kura bija uzdrukāta Mendelejeva tabula. Ielūgums kļuvis par pirmo kolekcijas eksponātu. Vēlāk aizrautīgais skolotājs eksponātus gan pats vedis no malu malām — Īrijas, Lielbritānijas, Portugāles, Spānijas, Itālijas, Holandes, Beļģijas, Dānijas, Krievijas un citām valstīm, gan arī viņam tabulas dāvinājuši kolēģi.

M. Gorskis sadarbibā ar Daugavpils Universitātes profesoru Sergeju Osipovu, izmantojot *Core/DRAW* programmu, izveidojis savu Mendelejeva tabulu, kuras izmērus iespējams pielāgot dažādām telpām. Šo tabulu, mācoties ķīmiju, izmanto gan M. Gorska skolēni Iecavā, gan daudzās citās Latvijas skolās.

Fakultātē tika atklāta arī bērnu un skolēnu zīmējumu izstāde “Es un ķīmija”.

Pēc tam sēdes dalībnieki noklausījās Unas Riekstiņas sagatavoto referātu, ko nolasīja profesores skolnieks Vadims Parfejevs par perifēro nervu šūnu lomu ādas brūču dzišanas procesā, atjaunojot ādas sākotnējo struktūru un funkcijas. Akademiķe Gunita Zariņa savā referātā ziņoja par pētījumiem arheoloģijā, kas veikti Dublīnas Universitātes vadītajā Starptautiskajā projektā, kurā izvērtēti zvejnieku un Ķivutkalna Akmens un Bronzas laikmeta iedzīvotāji, arī Paleolīta perioda iedzīvotāju migrācijas ceļi, Baltijas Ledus jūras stadijas, Eiropas iedzīvotāji 9000–7000–4500–2500 g. pr. Kristus, senā Laukskolas apmetne pie Salaspils Latvijā utt., izmantojot DNS analīzes, kas mainīja zinātnieku izpratni par cilvēku pārvietošanos pagātnē.

Dr. pharm. Reinis Vilšķersts ziņoja par kanabinoīdiem un to pielietojumu medicīnā. Pēc referāta notika diskusija par medicīnas

marihuānas lietderību, iespējām un drošību, lietojot to Latvijā.

Latvijas Augstskolu profesoru asociācijas (LAPA) valdes pārstāvji — Baiba Rivža, Juris Krūmiņš, Valdis Kampars, Uldis Grāvītis, Arnis Mugurēvičs, Biruta Sloka, Ingrīda Veikša, Rūta Muktopāvela — Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM) tikās ar izglītības un zinātnes ministri Igu Šuplinsku un Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktora vietnieku zinātnes jomā, departamenta direktora pienākumu izpildītāju Dmitriju Stepanovu, pievēršot uzmanību nozarē neatliekami risināmajām problēmām, t. sk. Latvijas profesūras ataudzes, pilnvērtīgas un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai starptautiskās konkurences apstākļos Eiropas un pasaules augstākās izglītības un zinātnes telpā.

22. martā LZA goda doktorei Māritei Viksnai — 70.

Latvijas Universitātes (LU) 77. starptautiskās zinātniskās konferences ietvaros norisinājās darbs projektam "Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā — INTERFRAME-LV" (viens no pieciem projektiem Valsts pētījumu programmā "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai") veltītā sekcijā. Uzsāko pētījumu pirmos rezultātus prezentēja pētnieki no LU un Latvijas Lauksaimniecības universitātes (LLU), kas projektā ir Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) sadarbības partneri līdzās Rīgas Stradiņa universitātei (RSU) un Agroresursu un ekonomikas institūtam (AREI).

23. martā Latvijas Universitātes Dabas mājā Latvijas Nacionālais kultūras centrs sadarbībā ar Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūtu valsts pētījumu programmas "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai" ietvaros rīkoja publisku diskusiju par latviešu tautastērpu mūsdienās

un tā attīstības perspektīvu. Diskusijas mērķis — apspriest latviešu tautastērpa satura un lietojuma reglamentācijas pakāpi, vienošanas terminoloģijas lietojumu speciālistu vidē, kā arī noskaidrot (definēt) sabiedrībā pastāvošos viedokļus par to, kādam būtu jābūt tautastērpa 21. gadsimta gan kolektīvajā, gan individuālajā lietojumā.

24. martā mūžībā devies žurnālists, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda loceklis, Latvijas Republikas oficiālā izdevuma "Latvijas Vēstnesis" ilggadējais galvenais redaktors Oskars Gerts (28.12.1940–24.03.2019).

25. martā notika Valsts emeritēto zinātnieku padomes sēde, kas lēma par valsts emeritētā zinātnieka statusa piešķiršanu, tostarp LZA goda doktoram *Dr. iur.* Romānam Apsītim, LZA korespondētājlocekli *Dr. habil. philol.* Brigītai Bušmanei un LZA goda doktorai *Dr. philol.* Gundegai Grīnumai.

26. martā RTU Zinātniskajā bibliotēkā notika RTU organizēta konference "Pārmaiņas ilgtspējīgai augstākajai izglītībai". Konferencē piedalījās izglītības un zinātnes ministre I. Šuplinska un Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes, kā arī ilgtspējīgas attīstības komisijas deputāti, Latvijas augstskolu rektori, industrijas pārstāvji. Lai Latvijas augstskolas spētu konkurēt 21. gadsimta augstākās izglītības tirgū, augstskolām ir jāmainās. Pirmkārt, nepieciešama augstākās izglītības konsolidācija un plašāka sadarbība starp pašreizējām augstskolām. Otrkārt, būtiska ir orientācija uz pētniecībā balstītu izglītību, zinātniskajā procesā iegūtās zināšanas integrējot studiju saturā. Treškārt, svarīgi izvērtēt jautājumu par kvalitāti un uzņemšanas kritērijiem, kas tiek izvirzīti topošajiem studentiem, kā arī jāattīsta mūžizglītība, darba tirgū esošajiem cilvēkiem piedāvājot pārkvalificēšanos. Lai sasniegtu minēto, augstākā izglītība un zinātne valstī ir jāpasludina par prioritāti, valstiskā līmenī panākot

vienošanos par konkrētām prioritārām aktivitātēm, lai Latvijā sakārtotu augstākās izglītības un zinātnes jomu. Minētajam plānam savukārt vajadzētu piesaistīt arī finansēšanas modeli, tā motivējot augstskolas īstenot nepieciešamās izmaiņas. Konferencē izteiktās atziņas un priekšlikumi tiek apkopoti, lai iesniegtu Saeimas atbildīgajām komisijām un Izglītības un zinātnes ministrijai. Konferences gaisotne apliecināja, ka lēmumu pieņēmēji izprot izglītības nozīmi valsts attīstībā.

27. martā Latvijas Zinātņu akadēmijas Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļa rīkoja ekspertu konsiliju "Zinātnes politika — humanitāro un sociālo zinātņu loma valsts un sabiedrības attīstībā". Konsilija darbā piedalījās LR Izglītības un zinātnes ministrijas un LR Kultūras ministrijas pārstāvji, tostarp izglītības un zinātnes ministre I. Šuplinska, kā arī Latvijas Universitātes, Rīgas Stradiņa universitātes, Daugavpils Universitātes, Latvijas Mūzikas akadēmijas un zinātnisko institūtu pārstāvji. Konsilija mērķis bija izvērtēt un formulēt humanitāro un sociālo zinātņu lomu valsts un sabiedrības attīstībā. Šis bija četrpadsmitais LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas rīkotais konsilijs.

31. martā LZA īstējamam loceklim Kalvim Torgānam — 80.

Marta mēnesī Vitauta Magnusa Universitātes (Kauņa, Lietuva) Lauksaimniecības fakultātē ar lekcijām par bioekonomiku viesojās LZA akademiķe, LLMZA prezidente un LLU profesore B. Rivža.

Akad. B. Rivžas lekcijas bija par bioekonomiku kā viedās specializācijas pamatu, kultūras mantojuma saglabāšanu lauku tūrisma attīstībai. B. Rivža parādīja, kā praksē lēmumu pieņemšanas procesā izmantot *AHP* metodi (*The Analytic Hierarchy Process*), ar kuras palīdzību iespējams modelēt ilgtspējīgu attīstību lauksaimniecības jomā.

Aprīlis

1. aprīlī notika Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūta kopā ar Mākslas vēstures pētījumu atbalsta fondu atsevišķi latviešu un angļu valodā Eduarda Kļaviņa sastādījumā un zinātniskajā redakcijā izdotās "Latvijas mākslas vēstures" III sējuma divu grāmatu, aptverot laiku no 1780. līdz 1890. gadam, atvēršana. No paredzētajiem septiņiem sējumiem iepriekš izdots IV sējums "Neoromantiskā modernisma periods. 1890–1915" (2014) un V sējums "Klasiskā modernisma un tradicionālisma periods. 1915–1940" (2016). Nākamais gaidāms I sējums par mākslu Latvijas teritorijā no neolīta līdz viduslaikiem.

4. aprīlī LZA Pavasara pilnsapulce. Pilnsapulcē ievadvārdus sacīja LZA prezidents Ojārs Spāritis. Tika pasniegtas LZA vārdbalvas un balvas jaunajiem zinātniekiem. Frīdriha Candra balvu astronomijā saņēma *Dr. phys.* Ivars Šmels par nozīmīgu ieguldījumu radioastronomijas attīstībā Latvijā, Artūra Balklava balvu zinātnes popularizēšanā — LZA īst. loc. Kurts Švarcs par izcilēm sasniegumiem zinātnes popularizēšanā. Teodora Celma balvu filozofijā par kolektīvo monogrāfiju "Vienotība un atšķirība: Johana Gotfrīda Herdera filozofija" saņēma *Dr. phil.* Raivis Bičevskis (sastādītājs un zinātniskais redaktors), bet Kārļa Milēnbaha balvu par praktisku devumu latviešu valodniecībā (kopā ar Rīgas Latviešu biedrību) saņēma LZA īst. loc. Dace Markus par monogrāfiju "Prognozējamā neprognozējamība. Bērnu valoda Latvijā".

Pauļa Lejiņa balva lauksaimniecības zinātnēs (kopā ar Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmiju) tika pasniegta *Dr. agr.* Pēterim Bērziņam par darbu kopu "Latvijas apstākļiem piemērotu daudzgadīgo zālāju šķirņu selekcija un sēkludzēšana".

LZA vārdbalvas saņēma arī jaunie zinātnieki: Ludviga un Māra Jansonu balvu fizikā — *Dr. phys.* Andris Antuzevičs, Mārtiņa

Straumaņa un Alfrēda Leviņa balvu ķīmijā — *Mg.* Aija Trimdale, Emilijas Gudrinieces balvu ķīmijā — *Mg.* Armands Sebris. LZA jauno zinātnieku balvas saņēma *Dr. phys.* Jeļena Miķelsone, *Mg.* Anda Sīpola, *Mg.* Lāsma Grīnberga, *Mg.* Ilze Ļaksa-Timinska.

Akadēmisko lekciju "Ētika ceturtās industriālās revolūcijas priekšvakarā" nolasīja LU profesore Skaidrīte Lasmane. Sekoja LZA Uzraudzības padomes priekšsēdētāja Jura Krūmiņa pārskata ziņojums par LZA darbību 2018. gadā. Pārskatu par LZA darbību sniedza arī LZA ģenerālsēkretārs Andrejs Siliņš. Pilnsapulce apstiprināja abus pārskata ziņojumus.

4.–5. aprīlī Latvijas Zinātņu akadēmija (LZA) projekta "Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā — INTERFRAME-LV" (VPP "Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai") sadarbībā ar integrētai Eiropas pētniecības telpai paredzēto koordinācijas un padomdevēja struktūru Lauksaimniecības zinātniskās pētniecības pastāvīgo komiteju (SCAR, *Standing Committee on Agricultural Research*), Latvijas Zemkopības ministriju, Lietuvas Lauksaimniecības ministriju un Igaunijas Lauku lietu ministriju īstenoja bioekonomikas stratēģijai veltītu semināru.

5. aprīlī mūžībā devies japāņu un ķīniešu valodas autoritāte Latvijā, tulkotājs, pedagogs, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors Edgars Katajs (3.02.1923–5.04.2019).

8. aprīlī Ordeņu kapituls nolēma:

par sevišķiem nopelniem Latvijas valsts labā piešķirt Atzinības krusta III šķiru un iecelt par ordeņa komandieri Rīgas Tehniskās universitātes Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes Neorganiskās ķīmijas institūta direktoru, vadošo pētnieku, Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķi, *Dr. habil. sc. ing.* Jāni Grabi;

piešķirt Atzinības krusta IV šķiru un iecelt par ordeņa virsnieci Latvijas Lauksaimniecības universitātes Lauksaimniecības fakultātes dekāni, Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekli, *Dr. agr.* Zintu Gaili;

piešķirt Atzinības krusta IV šķiru un iecelt par ordeņa virsnieku Rīgas Tehniskās universitātes Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes Teorētiskās mehānikas un materiālu pretestības katedras profesoru, Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekli, *Dr. habil. sc. ing.* Jāni Vību;

piešķirt Atzinības krusta IV šķiru un iecelt par ordeņa virsnieku Tartu Universitātes profesoru, Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju locekli Karlu Pajuzalu (*Karl Pajusalu*);

piešķirt Atzinības krusta V šķiru un iecelt par ordeņa kavalieri valodnieku un tulkotāju, Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju locekli Lembitu Vabu (*Lembit Vaba*).

Augstākie valsts apbalvojumi laureātiem — LZA ārzemju locekļiem — tika pasniegti Latvijas Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa un Ivetas Vējones kundzes valsts vizītes Igaunijas Republikā laikā 2019. gada 9.–11. aprīlī.

10. aprīlī LR ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs kopā ar Igaunijas ārlietu ministru Svenu Mikseru (*Sven Mikser*) Igaunijas galvaspilsētā Tallinā pasniedza ikgadējo Latvijas un Igaunijas Ārlietu ministriju Valodu balvu. Par igauņu eposa "Kalevdēls" tulkojumu latviešu valodā šogad Valodu balva tika pasniegta dzejniekam un atdzejotājam, LZA goda loceklim Guntaram Godiņam.

LZA goda loceklim Arnoldam Laimonim Kloņam — 85.

11. aprīlī P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā tika atklāta LZA goda locekļa Jāņa Strupuļa izstāde "ATSKATS. RETROSPECT", kurā bija apskatāms plašais mākslinieka devums medaļu mākslā, glezniecībā, tēlniecībā, lietišķajā grafikā. Izstādes

atklāšanā tika prezentēts mākslinieka jubilejas katalogs.

Notika Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēde par tēmu "Zinātniskā izcilība Eiropā: vai visi esam vienādi?" LZA korespondētājloceklis Osvalds Pugovičs iepazīstināja ar Dzīvības zinātnes projektu "Alliance4Life", kurā apvienojušās desmit vadošās zinātniskās institūcijas no deviņām Austrumeiropas valstīm, lai uzlabotu darba vides radīšanu, zinātnieku piesaisti un sadarbību un veidotu Eiropas līmeņa zinātnes politiku. Akadēmiķes Maijas Dambrovas referāta tēma — "Zinātnisko institūciju veikspējas starptautiskā salīdzinājuma pieredze — indikatori un tendences", kurā viņa iepazīstināja ar pusgada darbu zinātnisko institūciju novērtēšanā, salīdzinot katra partnera triju gadu publikāciju un patentu skaitu, to kvalifikāciju, ārējo sadarbību un attiecību pret pilnu algu un dalībnieku skaitu, impaktfaktoros (Tartu Universitātei — 6), dalību Starptautiskajos projektos, finansējumu (bāzes un piesaistīto finansējums), bāzes infrastruktūru, dzimumlīdztiesību.

16. aprīlī notika LZA Senāta sēde, kurā tiks piešķirts Atzinības raksts LZA goda loceklim Jānim Strupulim par ilggadēju radošu sadarbību ar Latvijas Zinātņu akadēmiju un zinātnieku attēlojumu medaļās un portretos. Senātā ziņojumu "Cilvēcība un digitālās tehnoloģijas" sniedza LZA *Dr. h. c. iur.* Egils Levits. Paužot, ka viņa zinātniskās intereses objekts ir valsts, E. Levits atzīmēja, ka zinātne par valsti jeb valsts zinātne mūsdienās nav pietiekami attīstīta. Tai pašā laikā "cilvēcība" un "digitālās tehnoloģijas" ir valsts jautājums.

Senāts pieņēma lēmumu izsludināt LZA vārdbalvu konkursu 2020. gadam, apsprieda Pavasara pilnsapulces rezultātus un apstiprināja vakances 2019. gada LZA jaunu locekļu vēlēšanām.

24. aprīlī Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā sadarbībā ar Latvijas Zi-

nātņu akadēmijas Eiropas politikas pētījumu institūta Eiropas dokumentācijas centru un Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā atbalstu svinīgi atklāja Eiropas informācijas centru. Tā atklāšanā piedalījās Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā, Eiropas Parlamenta biroja Latvijā pārstāvji, kā arī LZA EPPI padomes priekšsēdētāja, LZA īstenā locekle *Dr. habil. oec.* Inna Šteinbuka un citi.

Koledžu direktori, mācībspēki un studenti Juridiskajā koledžā diskutēja par Latvijas koledžu attīstības perspektīvām. Ar savu redzējumu klātesošos iepazīstināja LZA akadēmiķi Tālavš Jundzis un B. Rivža, kā arī Saeimas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju apakškomisijas priekšsēdētājs Ilmārs Dūritis un IZM ministres biroja vadītāja Ineta Kristovska, kā arī vairāku Latvijas koledžu absolventi un studenti.

25. aprīlī notika LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas sēde par tēmu "Vēsturiskā atmiņa noklusējumu un aizliegumu laikmetā". Ar referātiem uzstājās LZA prezidents O. Spārītis ("Latvijas kultūras pētnieka pārdomas par vēstures "ne-lineāru" gaitu un deformētās vēstures ceļu līdz sabiedrībai"), LZA īstenais loceklis Guntis Zemītis ("Latvijas arheoloģija noklusējumu un aizliegumu laikmetā"), Vidzemes Augstskolas rektors Gatis Krūmiņš ("Vēsturiskās atmiņas fenomens: traucējošs vai veicinošs faktors vēstures skaidrošanā sabiedrībai"). Sēdes noslēgumā žurnāliste Ilze Būmane stāstīja par grāmatu "Latviešu biedrības Latvijā: vēsture vai nākotne?". Sēdes laikā notika arī LZA goda doktora vēlēšanas, aizklāti balsojot, nodaļa puda atbalstu LZA goda doktora grāda piešķiršanai mākslas vēsturniecei Edvardai Šmitei.

25.–26. aprīlī Latvijas Universitātē notika starptautiska konference "Personība kultūru un valodu krustcelēs. Pēterim Šmitam 150", atzīmējot Pētera Šmita darbību ne tikai Latvijas, bet arī pasaules mēroga kultūras,

izglītības un zinātnes attīstībā. Konferencē uzstājās referenti no Latvijas, Ķīnas, Vācijas un Krievijas, izklāstot Pētera Šmita ieguldījumu sinoloģijas studijās, valodniecībā un latviešu folklorā. Vairāki referāti bija veltīti laikmeta vēsturiskajam raksturojumam, kā arī prezentēts Pētera Šmita kultūrvēsturiskais mantojums, kurš glabājas atmiņu institūcijās.

25.–27. aprīlī Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) Medicīnas izglītības tehnoloģiju centrā notika 5. Starptautiskā zinātniski praktiskā konference “Veselība un personības attīstība: starpdisciplinārā pieeja”, kurā piedalījās Latvijas un ārvalstu dažādu jomu eksperti.

26.–27. aprīlī Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts rīkoja starpdisciplināru un starptautisku konferenci “Zināšanu ģeogrāfija un migrācija/*Geographie et Migration du Savoir/ Geographie und Migration des Wissens*” ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Francijas institūta Latvijā un Gētes institūta Latvijā atbalstu. Zināšanas strukturē, sakārto un ļauj izprast redzamo un neredzamo realitāti. Kā specifisku pārvaldošu attiecību veidam pār pasauli tām piemīt kopīgas iezīmes ar varu. Ne velti latviešu intelektuāļu elites 19. gadsimta vidū aizsāktais intensīvais zināšanu uzkrājums rezultējās varas strukturā — nacionālā valstī, kura savu dibināšanas aktu pieredzēja 1918. gadā. Saikne bija abpusēja, un tādējādi Latvijas Republikā drīz vien radās būtiskas zināšanu institūcijas — Nacionālā bibliotēka, Universitāte, kuras pilnveido un stiprina kultūras pamatu un turpina zināšanu uzkrājumu. Izglītības attīstība, tās satura definēšana veicina jaunu zināšanu modeļu meklējumus un ieviešanu, kā arī eksistējošo modeļu pielāgošanu.

Maijs

2.–3. maijā Lietuvas Zinātņu akadēmija organizēja 16. Baltijas intelektuālās sadar-

bības konferenci un šoreiz tās pamattēma bija “Gēni: no pagātnes līdz nākotnei”. Latvijas Zinātņu akadēmiju šajā konferencē pārstāvēja LZA prezidents O. Spāritis, LZA Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas vadītājs P. Trapencieris, LZA starptautisko sakaru nodaļas vadītāja Ilze Trapenciere, kā arī akadēmiķi Īzaks Rašals, Jekaterina Erenpreisa, Nikolajs Sjakste, Jānis Kloviņš un Gunārs Lācis. Konferences laikā tika piešķirtas Baltijas Zinātņu akadēmijas medaļas un diplomu:

Igaunijas ģenētiķei profesorei Maris Lānai — par izcilu ieguldījumu klīniskās un reprodūktīvās ģenētikas jomā Igaunijā, Latvijā un Lietuvā;

Latvijas ģenētiķim profesoram Īzakam Rašalam — par svarīgiem pētījumiem augu ģenētikā un nozīmīgu pedagoģisko un organizatorisko ieguldījumu augu ģenētikas fundamentālo un lietišķo pētījumu īstenošanā Latvijā, Igaunijā un Lietuvā;

Lietuvas ģenētiķim profesoram Vaidutim Kučinskam — par pētījumu novatoriskajiem rezultātiem, kas ļauj interpretēt Baltijas iedzīvotāju izcelsmi, genoma daudzveidību un līdzību, sadarbojoties ar Latvijas un Igaunijas zinātniekiem.

8.–10. maijā Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents O. Spāritis pārstāvēja Latvijas Zinātņu akadēmiju *ALLEA* (Eiropas zinātņu akadēmiju federācija) ikgadējā pilnsapulcē, kura šogad norisinājās Bernē (Šveicē). Pilnsapulces ietvaros tika pasniegta *Madame de Staël* balva, kuru saņēma itāliete *Mariana Mazzucato* par plašo un stimulējošo darbību politiskās ekonomikas jomā.

10. maijā Latvijas Lauksaimniecības universitātes (LLU) Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes (ESAF) Starptautiskās nedēļas laikā norisinājās Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) īstenotā projekta INTERFRAME-LV (vadītāja akadēmiķe B. Rivža) konference “*Economic Science for rural*

development" / "Ekonomikas zinātne lauku attīstībai".

12. maijā 85 gadu vecumā mūžībā devies Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" vadošais pētnieks, mežzinātņu doktors *Dr. silv.* Imants Baumanis (21.04.1934–12.05.2019).

14. maijā LZA Senāta sēde, kurā par piedalīšanos *ALLEA* ģenerālajā asamblejā Bernē 8.–9. maijā ziņoja LZA prezidents O. Spārītis, bet par 2.–3. maijā Viļņā notikušās Baltijas intelektuālās sadarbības konferences rezultātiem — akadēmiķis P. Trapencieris. Senāts apsprieda jautājumu par Latvijas dalību Starptautiskajā ģeodēzijas un ģeofizikas apvienībā un apstiprināja Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas 25. aprīļa sēdes lēmumu piešķirt mākslas vēsturniecei *Mg. art.* Edvardai Šmitei LZA goda doktora nosaukumu (*Dr. h. c. art.*).

16. maijā Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēde, kurā par saviem pēcdoktorantūras pētniecības grantiem ziņoja jaunie zinātnieki *PhD* Rūta Veilande, *Dr. pharm.* Edijs Vēvers, *Dr. sc. ing.* Kristīne Šalma-Ancāne, *Dr. chem.* Gints Šmits un *Dr. sc. ing.* Oskars Grīgs.

Latvijas Universitātē Latvijas Zinātņu akadēmijas realizētā projekta "Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā — INTERFRAME-LV" (VPP "Latvijas mantojums un nākotnes izaic-

inājumi") ietvaros norisinājās jau otrā konference, šoreiz starptautiskā līmenī. Forumā darbu moderēja INTERFRAME-LV vadītāja akadēmiķe B. Rivža un LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes profesore Biruta Sloka. Konferencei bija sagatavotas 16 pētījumu tēmu prezentācijas un 19 stenda referāti.

17. maijā Latvijas Zinātņu akadēmijā viesojās prof. Peters Saksenmaiers (*prof. Peter Sachsenmeier*), Hankou Universitātes (ĶTR) viceprezidents, lai sniegtu prezentāciju, kurā viņš aplūkoja Ķīnas un Latvijas sadarbības iespēju aspektus. Raksturojot Ķīnas valdības prioritātes, divpadsmit sasniedzamo mērķu vidū septītajā vietā ir inovācijas kā pētniecībā, tā tehnoloģijās. Neapšaubāmi, Ķīnas galvenais mērķis ir kļūt par vadošo valsti pasaulē digitālo tehnoloģiju jomās.

29. maijā mūžībā devies LZA korespondētājloceklis, Ventspils Starptautiskā radioastronomijas centra dibinātājs un pirmais direktors Edgars Bervalds (13.09.1936–29.05.2019).

30. maijā Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēde, kurā nodaļas locekļi turpināja pēcdoktorantūras pētniecības grantu ziņojumu noklausīšanos. Par saviem pētījumiem ziņoja *Dr. med.* Alīna Sultanova, *Dr. pharm.* Marina Makrecka-Kūka, *Dr. med.* Anda Slaidiņa un *Dr. chem.* Elmārs Zariņš.